

Erdőink az Európai Unióban - lássuk az erdőt a fától

Konferencia nyilatkozat, Nagy Tavak és Vizes Élőhelyek Szövetsége

Az erdei ökoszisztémák a társadalom egészségének javát szolgálják, mivel segítenek az ellenálló képesség és az alkalmazkodóképesség biztosításában az éghajlat és a környezet változásával szemben. Amint azt az EU 2030-ig szóló biodiverzitási stratégiája is elismeri, az erdők, különösen az öreg és érintetlen erdők, értéke a faanyag és más termékek előállításánál sokkal nagyobb, mivel szén-dioxidot tárolnak; szabályozzák és megszürik a vízellátást; szabályozzák a mikroklimát; élőhelyet biztosítanak számtalan faj számára, beleértve a beporzókat is; és rekreációs lehetőséget biztosítanak számunkra.

Az EU erdei azonban rossz állapotban vannak. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2020-as, „A természet állapota az EU-ban” című jelentése szerint a Natura 2000 hálózatban az erdei élőhelyeknek mindössze 14%-a van megfelelő természetvédelmi állapotban. Az EU 2030-ig szóló biológiai sokféleségre vonatkozó stratégiája az összes érintetlen és öreg erdő szigorú védelmére szólít fel, ezek azonban csak az európai erdők 4%-át teszik ki. Többre van szükség.

Felszólítjuk az Európai Bizottságot, hogy teljes mértékben ismerje el:

- a természetes erdők védelmének és helyreállításának központi szerepét a biológiai sokféleség megőrzése, valamint az éghajlatváltozás mérséklése és az annak hatásaihoz való alkalmazkodás szempontjából, és
- hogy az erdőkre már most is példátlan nyomás nehezedik, ami azt jelenti, hogy a biogazdaság növekvő igényeit semmiképpen sem tudják kielégíteni;
- a természetes erdei élőhelyek önfenntartó képességét, aminek köszönhetően nem igényelnek aktív erdészeti kezelést.

Ezért arra kérjük az Európai Bizottságot, hogy tegye meg a következő lépéseket:

- Az EU 2030-ig szóló biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiájával összhangban, az állami erdőkre összpontosítva, sürgősen érje el az EU erdőterületeinek legalább 15%-ának fokozott védelmét annak érdekében, hogy helyreállítsák a működő természetes erdei ökoszisztémákat, amelyekben az erdei fajok teljes skálája, valamint a növények és a talajok stabil szénkészletei megőrizhetők.
- Haladéktalanul hajtsák végre az EU természet helyreállítási törvényét, és a nemzeti helyreállítási tervek segítségével állítsák helyre az erdők természetességét, és támogassák az ültetvényerdők természetes erdőkké történő átalakítását. Ehhez a következőkre van szükség:
 - az erdei ökoszisztémák helyreállításának és védelmének célzott pénzügyi támogatása;
 - az EU élőhelyvédelmi irányelvének végrehajtása, beleértve az Európai Bizottság jogi erőforrásainak növelését az erdőkkel kapcsolatos, folyamatban lévő panaszok és ügyek jelenlegi halmozódásának kezelésére.
- Az erdő monitoringról szóló erős törvény elfogadásának és végrehajtásának támogatása, amelynek javítania kell az erdőkkel kapcsolatos információk átláthatóságát, különösen az állami erdők esetében.
- Az erdőirtásról szóló uniós rendelet további késedelem nélküli végrehajtása.
- A globális biodiverzitási keretrendszer 18. célkitűzésével összhangban szüntesse meg az erdőket károsító tevékenységek támogatását, különösen az erdei biomassza használatára irányuló bioenergia-támogatásokat.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a fakitermelés csökkentésére, beleértve a kaszkádelv teljes körű végrehajtását és annak az elképzelésnek a feladását, hogy a „biogazdaságot” az erdőkből származó biomasszával lehet táplálni.
- Az összes vonatkozó szakpolitikát és intézkedést ahhoz az elsődleges prioritáshoz kell igazítani, hogy az erdőkre nehezedő nyomás csökkentésével segítsük a tagállamokat és az EU egészét abban, hogy teljesítsék a szárazföldi szén-dioxid-nyelőkre vonatkozó célkitűzéseket.

Erdőink az Európai Unióban - lássuk az erdőt a fától

Konferencia nyilatkozat, Nagy Tavak és Vizes Élőhelyek Szövetsége

Az erdei ökoszisztémák a társadalom egészségének javát szolgálják, mivel segítenek az ellenálló képesség és az alkalmazkodóképesség biztosításában az éghajlat és a környezet változásával szemben. Amint azt az EU 2030-ig szóló biodiverzitási stratégiája is elismeri, az erdők, különösen az öreg és érintetlen erdők, értéke a faanyag és más termékek előállításánál sokkal nagyobb, mivel szén-dioxidot tárolnak; szabályozzák és megszürik a vízellátást; szabályozzák a mikroklimát; élőhelyet biztosítanak számtalan faj számára, beleértve a beporzókat is; és rekreációs lehetőséget biztosítanak számunkra.

A klímavész helyzetre való tekintettel **felszólítjuk a magyar kormányt**, hogy a magyar EU-elnökség alatt tegye meg a következő sürgős intézkedéseket:

- Tegyen meg minden lehetséges lépést egy erős erdő monitoring törvény megalkotása érdekében, amelynek garanciája kell az erdőkkel kapcsolatos információk átláthatóságát, különösen az állami erdőkben.
- Támogassa az erdőirtásról szóló uniós rendelet sürgős és késedelem nélküli végrehajtását a Tanácsban.
- A Tanács elnöksége alatt biztosítsa, hogy az EU álláspontja a biológiai sokféleségről szóló egyezmény COP16 konferenciáján összhangban legyen a biológiai sokféleségről szóló egyezmény globális biodiverzitási keretrendszerének 18. célkitűzésével, és szüntesse meg az erdőket károsító tevékenységek támogatását, különösen az erdei biomassa felhasználására irányuló bioenergia-támogatásokat.

Tudományos bizonyítékok azt mutatják, hogy minél magasabb egy erdő természetessége, annál nagyobb a stabilitása, és a veszélyeztető tényezőkkel szembeni ellenálló képessége, valamint annál nagyobb az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos haszna és az alkalmazkodóképessége. A legutóbbi nemzeti jelentés alapján Magyarországon az erdők természetessége nagyon alacsony (a közel 2 millió hektár „erdőből” mindössze 355 hektár tekinthető természetesnek¹). A magyarországi erdők természetességének javítása érdekében követeljük a kormánytól, hogy a jelenlegi és a jövő nemzedékek érdekében tegye meg az alábbi intézkedéseket:

- Az EU 2030-ig szóló biodiverzitási stratégiája felé tett politikai kötelezettségvállalásra hivatkozva sürgősen növelje a szigorúan védett erdők területét, a teljes magyarországi erdőszültség legalább 15%-ára, az állami erdőkre összpontosítva.
- Csökkentse a tűzifa felhasználását az országban a biomassa erőművek támogatásának leállításával és a háztartások energiahatékonyságának támogatásával.
- Az őshonos fajokból álló erdőket és a faültetvényeket különböztesse meg a nemzeti földnyilvántartás segítségével, hogy növelje az átláthatóságot erdeink természetességével kapcsolatban.
- Haladéktalanul hajtsa végre az EU természet helyreállítási jogszabályt, és a nemzeti helyreállítási terv segítségével állítsa helyre a működő természetes erdei ökoszisztémákat, amelyek a fajok teljes skáláját, valamint a növények és a talajok stabil szénkészletét védik és növelik, különös tekintettel az erdei vadon helyreállítására, és támogassa az faültetvények természetes erdökké történő átalakítását. Ehhez a következőkre lesz szükség:
 - az erdei ökoszisztémák helyreállításának és védelmének célzott pénzügyi támogatása;
 - az EU élőhelyvédelmi irányelvnek betartatása, különös tekintettel a Natura 2000 területeken történő fakitermelési beavatkozások előtti megfelelő értékelésre.
- Az összes vonatkozó szakpolitika és intézkedés összehangolása a szárazföldi szén-dioxid-elnyelési célok növelése érdekében az erdőkre nehezedő nyomás csökkentésével.

¹ https://nfk.gov.hu/Magyarország_erdeivel_kapcsolatos_adatok_news_513